

Het mooiste décolleté van Parijs

Hans Renders' maandelijkse keuze uit de oogst aan biografieën en (auto)biografica. Dit keer: Bernard-Henry Lévy en de geboorte van de media-intellectueel. Door Hans Renders

PHILIPPE COHEN

BHL

UNE BIOGRAPHIE

FAYARD, 453 P., € 26,84

Bernard-Henry Lévy is wereldberoemd onder zijn initialen BHL, zoals de Belgische politicus Van den Boeynants VDB en John F. Kennedy JFK genoemd werd. Die laatste is vermoord en Lévy wekt graag de indruk dat ook hij zijn leven gretig in de waagschaal legt ten dienste van zijn wereldverbeterende oeuvre. Niemand weet precies hoe BHL te kwalificeren, en dat is zijn kracht. Het belangrijkste is dat Lévy omnipresent is en dat deze mediagenieke intellectueel elk schandaal of mislukking rond zijn persoon weet om te buigen in een eclatant succes.

Hoe krijgt hij het voor elkaar? Het antwoord wordt al gauw duidelijk. BHL is 414 keer als gast op televisie geweest. Alleen Gérard Depardieu heeft meer hits. Het geheim van BHL is dat hij een miljoenenpubliek heeft dat door de televisie dol is op zijn boeken zonder ooit een van die boeken te hoeven lezen. En in Frankrijk begint elk stardom met een boek. Lévy wordt op de televisie altijd aangekondigd als 'un grand écrivain' en dan is het niet moeilijk om die paar azijnerige recensenten die schreven dat hij nog nooit één mooie zin op papier heeft gezet, af te doen als jaloerse en gemankeerde schrijvers.

De biografie van Bernard-Henry Lévy, geschreven door Philippe Cohen, is in de eerste plaats een boek over de media. Er waren al een paar biografieën van BHL maar die vallen volgens het satirische weekblad *Le Canard enchaîné* in de categorie boeken die door BHL zelf werden geschreven en die in manuscriptvorm op wonderbaarlijke wijze het handschrift van een ander vertoonden. Inslechts een van die biografieën staat iets over het internationaal houtbedrijf Becop van BHL's vader. Maar niemand komt zo ver als Cohen, die onthult niet alleen dat BHL's geschatte vermogen van honderdtachtig miljoen euro op de erfenis van

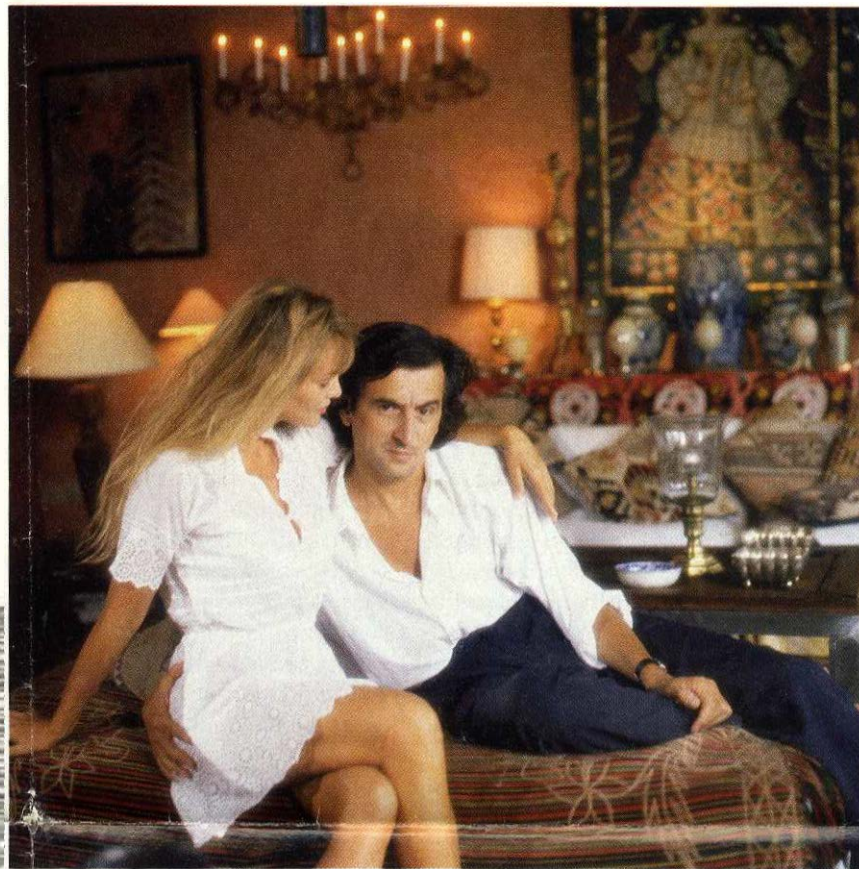
dit bedrijfstoelt, maar ook dat er in de loop van de jaren kapitalen aan staatsubsidie aan Becop zijn verstrekt dankzij de invloed van 's lands meest populaire filosoof.

De middelbare scholier BHL voelde zich sterk aangetrokken door vage intellectuelen als Louis Althusser en Jacques Lacan. Die laatste wist ooit het studiopubliek in een live-uitzending tot een kookpunt te brengen met zijn verrassende wijsheid dat de wereld ingewikkeld in elkaar zit maar dat twee plus twee... 'toch nog altijd vier is'. BHL begon op jonge leeftijd artikelen te publiceren waarin hij in debat ging met het werk van Derrida en Heidegger. En met succes want onleesbaarheid wordt in Parijs dikwijls opgevat als een teken van intelligentie. Zijn eerste artikel stond in 1970, hij was toen tweeëntwintig, in *Les Temps modernes*. De revolterende acties in 1968 waren aan hem voorbij gegaan, maar hij verklaarde dat door te beweren dat zijn maoïstische overtuiging hem tot afzijdigheid had doen besluiten. BHL verschijnt al vijfendertig jaar in het openbaar met een witte blouse, de lange punten van de boord koket gedrapeerd over de kraag van zijn zwarte colbert. In deze ravissante outfit, de bovenste drie soms vier knoopjes van die

Onleesbaarheid wordt in Parijs dikwijls opgevat als teken van intelligentie

blouse open, wordt hij 'le plus beau décolleté de Paris' genoemd. Opgeteld met zijn lenige intelligentie, zijn charme en zijn vermogen om op zijn tijd toch nog te laten zien dat zelfs voor hem het leven niet altijd even gemakkelijk is, maken hem tot de ideale 'intello star'.

De grote doorbraak van Lévy kwam met een uitzending van het fameuze boekenprogramma *Apostrophes* van Bernard Pivot. Pivot begon het programma met de mededeling dat zijn dochter had gezegd 'BHL: c'est Rim-

Lévy met de Franse actrice Arielle Dombasie in hun huis in Mexico, juni 1996

baud'. Dat kon dus al niet meer stuk. En toen bleek dat BHL was uitgenodigd om een van zijn boeken te vergelijken met een net verschenen publicatie van de niet geïnviteerde Alain Finkielkraut, was er niemand meer die twijfelde aan de autoriteit van BHL als belangrijkste filosoof van dat moment.

Elk boek van BHL is een evenement, een 'livre-événement' en Cohendoet overtuigend uit de doeken hoe weinig dat met de boeken van BHL te maken heeft. Toch is het jammer dat hij zo aan de buitenkant blijft van BHL's denken. Hij richt zich voornamelijk op de ideologisch-internationale ervaringen van Lévy en bijna niet op zijn romans en zijn filosofisch oeuvre. Zoals het ook in het Nederlands vertaalde *De eeuw van Sartre*. Zelden zo'n vreemd boek gelezen. Op elke bladzijde staan twintig vraagtekens en minstens zoveel zinnen per pagina zijn vragen waarbij het vraagteken is weggelaten. BHL geeft een quasi-diepzinnig commentaar op alles. Dat gaat zo: 'Sartre en de vrouwen. De ene dag de ene. De andere dag de andere.' Cohen cirkelt veelvuldig om BHL's

boek *La Barbarie à visage humain* (1977) en *L'Idéologie française* (1981), want in deze publicaties komt zo duidelijk naar voren dat het schrijven over ideologie bij BHL op zichzelf ook ideologisch is. Jean-François Revel schreef halverwege de jaren zeventig in zijn boek *La Tentation totalitaire* over ideologie: een geheel van vooroordelen waarop een idee gevestigd wordt. Revel is in en buiten Frankrijk een veel geciteerd auteur als het over ideologie gaat. BHL noemt hem nergens in zijn indrukwekkende namengalerij in *La Barbarie*. In de ideologie van BHL ligt besloten waarom hij Revel negeerde. In een open brief aan zijn dochter schreef BHL: In de bijbel is het beter David te zijn dan Goliath, in het echte leven, is het andersom. Dat bleek een tijdgebonden advies te zijn, want sinds deze biografie is verschenen poseert BHL als David die slachtoffer is geworden van wereldomspannende machinaties. Niemand twijfelt er nu nog aan dat David ook in het echte leven Goliath zal verslaan. **LN**